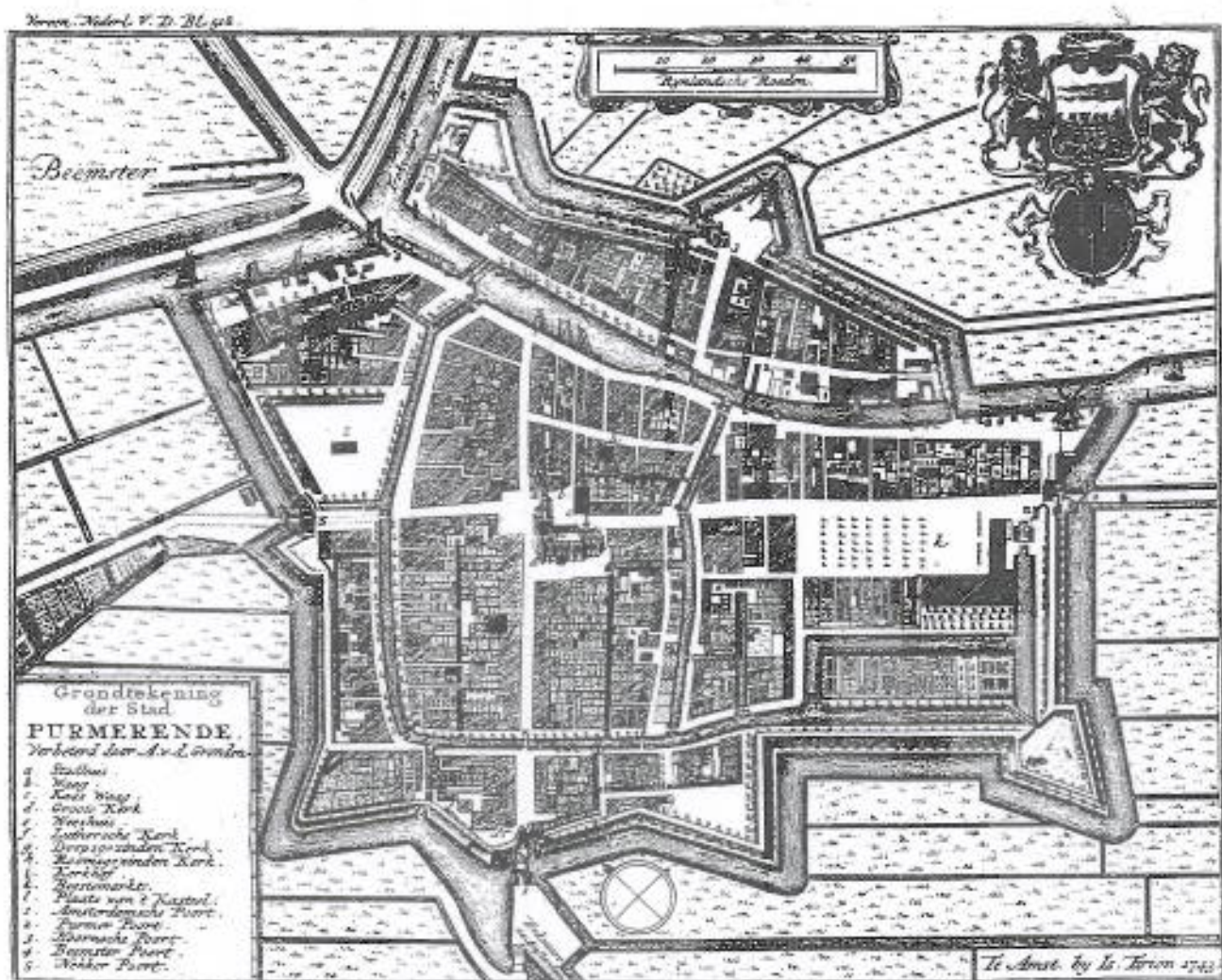

Vereniging Historisch Purmerend

Vereniging Historisch Purmerend
v/h Oudheidkamer van Purmerend
opgericht 26 maart 1942

nr. 5. september 1997.

corr. adres: Postbus 571
1440 AN PURMEREND

Bestuur:

Voorzitter:	Hr. C. van der Linden	0299 - 423146
Secretaris/T.C.:	Hr. A. Joosten	0299 - 423315
Penningmeester:	Hr. J. Korver	0299 - 648818
2e Secretaris:	Mw. G. Platell-Hoogland	0299 - 471689
Ledenadministratie:	Mw. M. de Boer-Schouw	0299 - 428964
Historicus:	Hr. B. de Lange	0299 - 431294
Bestuurslid:	Hr. H. Meines	0299- 423831
Bestuurslid:	Hr. F. Beijert	0299- 432052

Ledenadministratie: Mw. M. de Boer-Schouw
Goudenregenstraat 75
1441 HG Purmerend

Namens de Vereniging Historisch Purmerend hebben zitting in het bestuur van het Purmerender Museum:

Secretaris: Hr. S. Rem
Techniek: Hr. J. Ossebaar
P.R.: Hr. J. Buurmans

Namens de Vereniging Historisch Purmerend behartigt John Korver de belangen in de Gemeentelijke Monumentencommissie.

Postbankrekening: 3119543 t.n.v. Penningmeester v.d. Vereniging Historisch Purmerend.

Bankrekening: ING 68.19.13.002. Giro v.d. Bank: 17410.

Opening verenigingsruimte

Na een aantal jaren zoeken en lobbyen heeft de vereniging weer een eigen ruimte. In de maanden voor de opening waren bestuursleden druk in de weer met het inrichten van de verenigingsruimte.

Het bestuur bedankt mevrouw Huisman voor de prachtige vergadertafel, en de firma Viskoper voor de vitrinekasten.

Het bestuur is trots op de eigen ruimte in gebouw *de Ark* en organiseerde een open huis op zaterdag 24 mei 1997.

En dat hebben we geweten!

De middag begon met een officiële openingshandeling door wethouder J.A. ten Klei. Hij onthulde een spiegel met klok en inscriptie en benadrukte in zijn toespraak het belang voor de gemeente van een actieve historische vereniging.

Hij maakte wel duidelijk dat de gemeente wel eens besluiten moet nemen die niet overeenstemmen met wensen van de vereniging.

Onze voorzitter Cees van der Linden stelde in zijn toespraak dat de vereniging blij is met de eigen ruimte.

Na dit officiële gedeelte met enkele tientallen genodigden was het open huis voor de leden.

Het was druk - druk - druk.

Meer dan 250 mensen -leden met familieleden- bezochten de ruimte en bekeken veel uitgestalde bezittingen van de vereniging.

Ook de borrel en hapjes werden gewaardeerd.

Al met al was er sprake van een geslaagde dag voor de verenigingsleden.

Het bestuur wil van deze gelegenheid gebruik maken om *Maarten Schipper* -leverancier van de dranken- hartelijk te bedanken voor zijn service en prijs.

Openstelling van de verenigingsruimte

De ansichtkaarten, foto's en dia's en nog veel meer in het bezit van de vereniging zijn vanaf dinsdag 16 september tot en met dinsdag 19 mei zonder afspraak te bekijken in onze verenigingsruimte in gebouw *de Ark* aan de Wilhelminalaan.

Er is een onderbreking van de openstelling in verband met de feestdagen en wel van 15 december tot en met 12 januari 1998.

Voor wie het nog niet weet: onze ruimte is op de tweede verdieping, er is een lift.

Elke dinsdagavond bent u van 20.00 tot 22.00 uur van harte welkom.

Klasien Viskoper uit bestuur

Klasien is tijdens de ledenvergadering op dinsdag 18 maart 1997 bedankt voor haar tomeloze inzet voor de Vereniging Historisch Purmerend.

Jarenlang was zij (mede) organisatrice van de vele activiteiten van de vereniging.

Bovendien bezat zij grote kennis van de (recente) geschiedenis van Purmerend.

De vereniging is haar veel dank verschuldigd en is blij dat ze als adviseur actief blijft voor de vereniging.

Met dank aan Theo van der Zeijden

In ons verenigingsblad van maart 1997 hebben wij bij het bericht naar aanleiding van het overlijden van Jan ten Cate een foto afgedrukt zonder de naam van de fotograaf te vermelden.

De prachtige foto is door *Theo van der Zeijden* genomen in de woning van Jan.

De foto op de laatste pagina is van *Johan Koopmans*.

Van de voorzitter ,

Het gaat goed met de vereniging. We hebben een eigen ruimte in "De Ark", de voormalige HBS aan de Wilhelminalaan.

Het programma voor het seizoen 1997-1998 biedt voor ieder wat wils.

Het verenigingsblad wordt steeds beter.

Het ledenaantal groeit gestaag.

Echter, ik wil niet later dan in het jaar 2000 een vereniging - in een plaats met meer dan 70.000 inwoners - met 1.000 leden.

En het is nog mooier als het 1.000ste lid (veel) eerder kan worden ingeschreven.

Hoe meer leden, hoe breder het financiële draagvlak van de vereniging wordt.

Daarom, als elk lid voor 1 januari 1998 een lid aanbrengt, is het 1.000ste lid er nog in 1997.

Doe uw best en win een lid !!!!

Cees van der Linden

Puzzelwandeltocht

Zondag 25 mei was er - steeds aanprezen als de verrassing van de vereniging voor 1997 - de puzzelwandeltocht door het centrum van Purmerend.

De tocht is bedacht door Ber de Lange en Klasien Viskoper en bevatte 22 vragen.

Mede gestimuleerd door het mooie weer hebben meer dan 150 mensen (veel koppels) de wandeltocht gelopen en de vragen beantwoordt.

Wij ontvingen veel positieve reacties op het idee van een puzzelwandeltocht en op de gestelde vragen.

Ook konden wij een aantal nieuwe leden noteren.

Het bestuur heeft besloten om ook het nieuwe seizoen weer af te sluiten met een nieuwe wandeltocht door oud Purmerend.

KOPIJ

KOPIJ

KOPIJ

KOPIJ

KOPIJ

KOPIJ

Heeft u iets leuks over vroeger te vertellen, b.v. over de straat waar u gewoond heeft of over uw vroegere beroep, schrijft u dan een stukje voor dit blad.

PROGRAMMA SEIZOEN 1997 - 1998

Hierbij presenteren wij het programma 1997 - 1998.

Wij hopen dat het ons weer gelukt is een boeiend programma voor u te maken.

De aanvang van de avonden is 20.00 uur in één van de zalen van gebouw Concordia aan de Koemarkt te Purmerend.

Leden hebben op onderstaande avonden gratis toegang op vertoon van hun lidmaatschapskaart.

Niet-leden verzoeken wij om een bijdrage van f 4,- per avond.

Eventuele wijzigingen in het programma worden in de pers bekend gemaakt.

Maandag 15 september 1997

Terugblik op de bebouwing voor het Willem Eggert Centrum

dia-avond gepresenteerd door Ber de Lange

Beelden van de Willem Eggertstraat, Bultstraat, Zuidersteeg, Nieuwstraat, Koestraat, Weeshuissteeg en Schoolsteeg.

Verder van de sloop van de panden, de opbouw, archeologisch onderzoek en de uitbreiding/renovatie.

Donderdag 9 oktober 1997

Deze avond zullen er dia's vertoond worden over het ontstaan en de ontwikkeling van de Beemster.

De presentatie van deze avond is in handen van dhr. J. de Groot.

Woensdag 12 november 1997

De Markt

gepresenteerd door de marktmeester van Purmerend dhr. W. van Dijk

Op veler verzoek weer opgenomen in ons programma

Dinsdag 16 december 1997

Filmavond gepresenteerd door
John Korver

Deze avond zullen verschillende
films vertoond worden, onder
andere de Sinterklaasintocht
van 21 november 1959 en de
Purmerenderstadsfeesten van
1970.

OFFICIEEL PROGRAMMA STADSFEESTEN

8-16 JULI 1960

Donderdag 22 januari 1998

Dia-avond gepresenteerd door dhr. Leo Witterman (molenaar van de Neckermolen)
en dhr. Joep Kemper.

Deze avond zullen de molens uit de omgeving besproken en bekeken worden.

Woensdag 11 februari 1998

Bedrijven en winkels

Dia-presentatie door Ber de Lange

voor de pauze :

de Houthandel
Prins augurkeninleggerij
Purmerender wasserij
Expeditie- en verhuisbedrijven

na de pauze :

diverse winkels van verschillende
branches

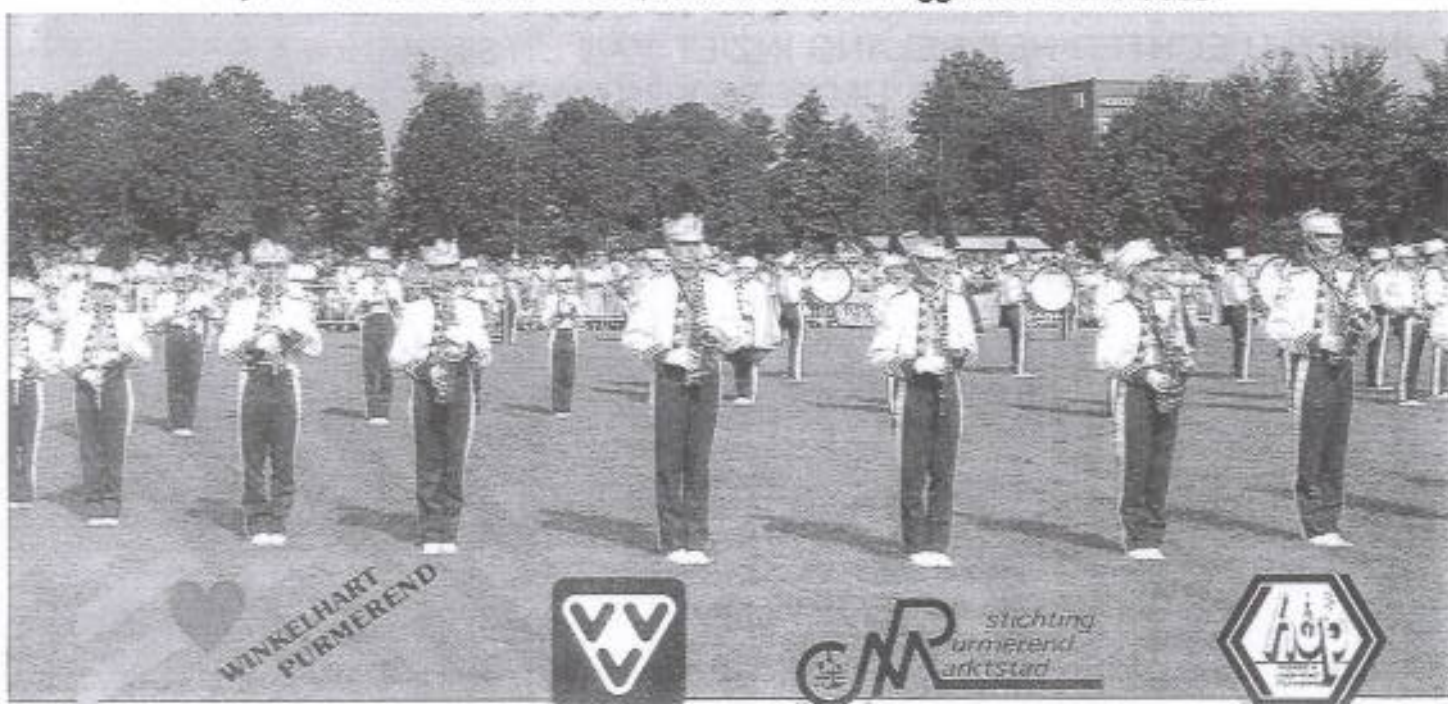

Dinsdag 17 maart 1998

Purmerade en muziekkorpsen

Deze dia-avond zal gepresenteerd worden door dhr. F. Ryan .

U kunt kijken naar dia's uit de eerste, laatste en tussenliggende Purmerades.

Donderdag 16 april 1998

Straatbeelden uit de zestiger jaren

Een nieuwe serie die is samengesteld uit fotomateriaal dat de Vereniging heeft gekregen van de Gemeente.

Deze avond zal gepresenteerd worden door Henk Meines

Zondag 24 mei 1998

De wandeltocht

Op veler verzoek een nieuwe wandelroute door de binnenstad van Purmerend.

SCHENKINGEN

We zijn het afgelopen halfjaar door veel mensen verrast met schenkingen.

Zo kregen we o.a. bij de opening van onze ruimte de volgende zaken:

Dhr. P.H. Debets	facturen en het jubileumboek van Vlug en Vaardig
Dhr. A. Huisman	koelkast voor "De Ark"
Gemeente Purmerend afd. Stedenbouw	5 boeken met foto's over de binnenstad eind jaren 60
Fam. Dielis	radio voor "De Ark"
Fam. J. Poorter	Bel van de vroegere Stadstekenschool en een peper en zoutstel van de St. Liduinastichting
Fam. Spaans	2 flessen van Timmermans Bierhandel en een afsluitdop van de firma Jepkes
Dhr. A. Franken	getuigschrift van Barend Cruyff en foto's
Dhr. I. Heiloo	lager van de houtzaagmolen "De Burcht" van de firma K. Brantjes. Deze molen werd in 1918 gesloopt.
Purmerends Museum	een ingelijste foto van Purmerends Plateel
Mevr. Tjoek Groot	schilderij van Maarten Oortwijn met een afbeelding van de Weerwal erop
Dhr. L. Vrouwe	Aquarel van Huize St. Jozef
Dhr. A. Brugman	kopieën van facturen
Mevr. Oosterhuis	handdoek van Woningbouwvereniging W.C.J. Passtoors
Dhr. Peters	negatieven van o.a. de markt en uitgeverij Muusses

Tevens willen wij hierbij alle leden die donaties overgemaakt hebben hiervoor hartelijk bedanken, alsmede alle gulle gevers die ons met cheques hebben bedacht.

Open Monumentendag

Zaterdag 13 september 1997 is het weer open monumentendag in Nederland.

Ook in Purmerend is een wandelroute ingezet langs de jonge en oude monumenten.

In de route is ook de voormalige HBS -nu gebouw *De Ark*, waarin ook de Vereniging Historisch Purmerend een onderkomen heeft- aan de Wilhelminalaan opgenomen.

Op zaterdag 13 september is een aantal van de monumenten ook open voor publiek.

De opgestelde monumenten worden in de pers bekend gemaakt.

In een handzaam boekje geeft historicus Jack Otsen een korte beschrijving van de monumenten en de wandelroute.

Het boekje is ook na de monumentendag 1997 een handig naslagwerkje.

Het -gratis- boekje is in ieder geval verkrijgbaar bij de Centrale Balie in het stadhuis en bij de VVV aan de Kerkstraat/Waagplein.

13 SEPTEMBER 1997

**RONDWANDELING LANGS DE
MONUMENTEN VAN
PURMEREND**

Willem Eggert Centrum

Ber de Lange

Naar aanleiding van het feit dat het alweer ruim 20 jaar geleden is dat panden werden gesloopt voor de bouw van het Willem Eggert Centrum en de komende renovatie daarvan heeft het bestuur gemeend een dia-avond in het programma op te nemen. Mij leek het zinnig om voor de dia-vertoning de ontstaansgeschiedenis en ontwikkelingen van het Willem Eggert Centrum op papier te zetten. Het winkelcentrum is indertijd een grote stedenbouwkundige ingreep in de binnenstad geweest. Het stratenpatroon werd er door aangetast en de omvang van het winkelcentrum was volgens menigeen veel te groot. Om het plan te verwezenlijken zijn er indertijd diverse 'orkanen' door de stad gegaan. In 1969 is het allemaal begonnen.

Eerste opzet

De grondlegger van de Strada-passage, Piet Sopar, zag - gezien het succes van deze overdekte winkelpassage - meer mogelijkheden tot uitbreiding van het 'winkelapparaat' in de binnenstad.

Hij vormde samen met Jan van der Linden en ir. Jan Plas (architect), een projectteam om te komen tot een uitbreiding van de 'Strada'. In een besloten raadsvergadering op 5 september 1969 mocht het team de bouwplannen aan de raadsleden voorleggen. Deze plannen omvatten het gebied tussen de Zuidersteeg en de Willem Eggertstraat, begrensd door een lijn vanaf de Strada richting Willem Eggertstraat en door de Nieuwstraat.

Hun gedachte ging uit naar een overdekt winkelcentrum met diverse winkels, enkele kantoorpanden, een restaurant met dakterras, een gemeenschapsruimte van 25x70 meter en een open pleintje in het hart van het centrum. Tevens was een parkeerkelder voor 150 auto's voorzien.

De stedenbouwkundige beoordeling door de gemeente was in beginsel positief, terwijl de welstandscommissie geen overwegende bezwaren had tegen het voorstel.

Verwerving

De heren Sopar en Van der Linden richtten "Liso NV" op en begonnen met het kopen van panden in het gebied. Er werden voornamelijk oude panden aangekocht die vervolgens werden gesloopt. Problemen ontstonden er toen bleek dat niet iedere eigenaar tot verkoop bereid was. De problemen namen zodanige vormen aan, dat tijdens een bijeenkomst in augustus 1971 grote meningsverschillen bleken tussen politici en de beraadsgroep binnenstad.

Omdat particulieren niet kunnen onteigenen, nam de gemeente de door "Liso NV" aangekochte panden over. De gemeente stelde een saneringsplan vast en verkreeg daarop goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Vervolgens schreef de gemeente alle eigenaren en de gebruikers van panden in het betreffende gebied aan, waarbij werd medegedeeld dat de aankoop van de benodigde panden in handen zou worden gelegd van de Stichting adviesbureau "Onroerende Zaken" te Rotterdam.

Nadat de gemeente Purmerend in 1971 was aangewezen tot groeikern, waren vragen over voldoende draagvlak voor het project weggenomen en stond niets de plannen in de weg.

Hoge bomen sierden de Willem Eggertstraat in het begin van deze eeuw. De andere opname is van de stadsfeesten van 1960 met een erepoort en vlaggende straat.

Wijziging plannen

European Projects Consultants (EPC) te Amsterdam, een financieringsmaatschappij waarin bouwbedrijf Hillen en Roosen een belangrijke rol speelde, trok het plan naar zich toe. Geldschietter werd het Pensioenfonds Grafische Bedrijven. De gemeente en EPC vonden de opzet zoals door "Liso NV" was voorgesteld, te klein. Het moest groter en mooier worden uitgevoerd. Daartoe was een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Er werden geen bezwaarschriften ingediend tegen het bestemmingsplan "Willem Eggertstraat 1971 e.o.", dat in augustus 1971 door de raad werd vastgesteld en vervolgens op 10 oktober 1972 werd goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Diezelfde 10e oktober kwam de gemeente op een voorlichtingsavond in het "Heerenlogement" met een aangepast plan. Het gebied werd groter en omvatte nu het gedeelte gelegen tussen de Zuidersteeg, Schoolsteeg, Weeshuissteeg, Koestraat en Nieuwstraat uitgezonderd het Weeshuis.

Het plan was in opdracht van EPC, in nauwe samenwerking met de gemeente en de ontwerpers ir. J. Plas, ir. C.P. Bos en ir. J.A. Nierop van het Purmerendse architectenbureau Plas gemaakt.

Het plan omvatte 15.000 m² winkeloppervlak, (waarin twee warenhuizen, op de begane grond en eerste verdieping, één op de hoek Koestraat/Nieuwstraat, de ander nabij de Strada) circa 70 winkels, een café-restaurant en in het midden roltrappen. Onder het gehele centrum was een parkeerkelder voor 360 auto's gedacht met ingangen aan de Willem Eggertstraat (nabij het Weeshuis) en aan de Koestraat. De uitrit was gepland op de hoek Zuidersteeg/Nieuwstraat. Op de tweede verdieping waren 40 woningen gepland met een groot daktuinteras. Het gehele centrum moest een geheel eigen karakter krijgen.

Met de bouw van dit winkelcentrum met de naam: "Willem Eggert City Centrum" (WECC) was een investering gemoeid van zo'n 50 miljoen gulden.

Het bouwplan zou in 2 fases worden uitgevoerd: de eerste fase omvatte het gebied vanaf de Zuidersteeg tot en met de Willem Eggertstraat (beide zijden), met als streefdatum juni 1973, de tweede fase het gedeelte gelegen vanaf de Kaatjessteeg (beide zijden) tot aan de Koestraat met als streefdatum eind 1974.

Vertraging

Grote moeilijkheden met het verwerven van gronden en panden in het plangebied, het verplaatsen van zaken en bedrijven en het zoeken van passende woningen voor gedupeerden leidden tot vertragingen. Ook de onzekerheid of Purmerend wel zo groot zou worden als destijds was aangenomen, hield het WECC-plan op.

Begin 1974 was de interesse van de belegger teruggelopen, het project werd volgens hem te groot en te duur van opzet. De grootwinkelbedrijven aarzelden. Door acties tegen de stedenbouwkundige aspecten en vanwege het door veel winkeliers gevreesde gevaar voor overbewinkeling liep de planning nogal uit de hand.

Na de beslissing van Provinciale Staten op 30 mei 1974 om de wijk Purmer-Noord te gaan bouwen (blokmodel) en de stad te laten groeien tot 65.000 inwoners, kwam er weer interesse voor het winkelcentrum in de binnenstad.

Kaatjessteeg tijdens de watersnood van 1916 gezien vanaf de Nieuwstraat. Achter het hek de toenmalige R.K. jongensschool opgericht in 1892.

Nieuw ontwerp

Nieuwe financier van het winkelcentrum werd Galliford Developments uit Engeland. Deze maakte een studie van bestaande centra in Nederland en wilde een type winkelcentrum ontwikkelen, dat uiteindelijk zou voldoen aan de wensen van de consument, winkelier, gemeente en belegger.

Volgens Galliford voldeed het ontwerp WECC niet aan de gestelde criteria, wat reden werd een nieuw ontwerp te maken dat daaraan wel zou voldoen en dat bovendien ook financieel beter van opzet zou zijn.

Op 4 december 1974 kwam de gemeenteraad in besloten vergadering bijeen om geïnformeerd te worden over de voorgestelde wijzigingen van het winkelcentrum. De informatie werd gegeven door de ontwikkelingsmaatschappij EPC, de financier Galliford, bouwer Hillen en Roosen, alsmede de architecten ir. J. Plas en ir. C. Bos van het architectenbureau Plas.

De grootste wijziging in het nieuwe ontwerp was de bouw van een parkeergarage aan het winkelcentrum in plaats van een parkeerkelder. De parkeergarage werd in vier of vijf lagen geprojecteerd aan de Koestraat met een capaciteit van circa 600 auto's. Het nieuwe ontwerp omvatte een vloeroppervlak van 13.000 m² in twee lagen. De woningen op het winkelcentrum bleven gehandhaafd. De parkeergaragegevel zou van een verzorgd niveau zijn gelijk aan het centrum, en aangepast worden aan de omgeving. Het gehele centrum kon in 21 maanden gebouwd worden.

De gemeenteraad stond positief tegenover het nieuwe ontwerp, maar er moesten wel enkele wijzigingen worden aangebracht. Onder meer geen pleintje op de hoek van Nieuwstraat/Koestraat en de parkeergarage mocht niet hoger worden dan 12 meter met een capaciteit van 350 tot 400 auto's. Door de veranderingen moest het bestemmingsplan worden aangepast en het contract worden herzien.

Twee foto's van de Koemarkt / Koestraat. De oudste is van begin 1900 en de 'nieuwe' van net voor de sloop.

Willem Eggert Stads Plan

Voordat de gemeenteraad zich uit kon spreken over de voorgestelde wijzigingen van het plan en het contract, kwamen twee politieke partijen - de PPR en de PSP - met een alternatief plan: het Willem Eggert Stads Plan (WESP).

Op zaterdag 22 februari 1975 werd voor veel geïnteresseerden een voorlichtings c.q. discussie-bijeenkomst gehouden in De Doele aan de Koemarkt. Volgens deze partijen was het WECC-plan te grootschalig en niet inpasbaar in de oude binnenstad.

Zij wilden met het alternatief suggesties en ideeën aandragen, die een betere basis zouden kunnen bieden voor de ontwikkeling van een aantrekkelijke binnenstad. Het WESP omvatte een open winkelcentrum, gedeeltelijke handhaving van het oude stratenpatroon, een beperkter winkeloppervlak en een vergroting c.q. versterking van de woonfunctie. Bovendien moest de kern van het gebied voetgangersgebied worden, terwijl diende te worden onderzocht in hoeverre nog niet gesloopte panden ingepast konden worden.

In dit plan was geen parkeergarage opgenomen: men meende dat er genoeg ruimte was in de omgeving.

WESP in de gemeenteraad

Op 4 april 1975 kwam het WESP in de raadsvergadering aan de orde. Naast de initiatiefnemers, mevrouw A. van Pelt-van Niel (PPR) en Chr. Zandvoort (PSP) stemden slechts twee leden van de PvdA fractie voor het WESP te weten mevrouw C. Dijkstra-de Vries en J. Idema, zodat dit plan het met een stemverhouding 4-17 niet haalde. Als de raad het WESP gekozen zou hebben, had volgens wethouder H. Bakker van ruimtelijke ordening Galliford zich als belegger teruggetrokken in verband met de vertragingen.

Een van de argumenten vóór het WECC-plan en tegen het WESP-plan van de meerderheid van de gemeenteraad was dat een volledige overkapping van en klimaatbeheersing in het winkelcentrum werd geprefereerd boven een winkelcentrum waarin bezoekers aan weer en wind zouden zijn blootgesteld. De parkeergarage was de oplossing voor het parkeerprobleem. Verder wilde men geen contractbreuk met bouwer Hillen en Roosen. Desalniettemin was er veel waardering voor WESP-plan.

Ondanks dat het gewijzigde WECC-plan doorging trok Galliford zich terug als belegger. Het contract met Hillen en Roosen werd gewijzigd overeenkomstig de wensen van de raad. Het uitwerkingsplan werd aangepast in verband met de parkeergarage, en het architectenbureau van Jan Plas, met name ir. Bos perfectioneerde het aanvaarde ontwerp.

De voormalige gevelwand van de Nieuwstraat begin jaren zeventig. Het eerste pand links is de verfwinkel van Schipper, dan de ingang naar de Willem Eggertstraat, het woonhuis van de familie Slooten. De andere ingang is die van de Kaatjessteeg. Het laatste pand is de toenmalige Willem Eggertschool, thans ING-bank.

Eerste paal

Het door veel Purmerenders niet voor mogelijk gehouden omvangrijke plan ging door. Diverse malen was al de eerste paal aangekondigd, maar op 4 augustus 1976 gebeurde het werkelijk. Willem Eggert, de eerste Heer van de stad - uitgebeeld door Cees Bakker - kwam met een aantal middeleeuwse kornuiten te paard de 'geschiedenis' bijleggen voordat de paal de grond inging. In zijn proclamatie deelde Willem Eggert namens de middenstand onder meer het volgende mede: "Wij moeten nu constateren, dat oude neringen helaas zijn afgebroken, om plaats te maken voor grootschalige neringen. Wij hopen dat er een goede samenwerking zal komen tussen de oude stad en het nieuwe centrum zodat een nieuwe groei en bloei zal aanbreken in de binnenstad".

Daarna was het burgemeester Van Burg die ten overstaan van een groot aantal genodigden en belangstellenden de 'eerste paal' de grond insloeg. Voor Purmerend was dit een belangrijke dag, omdat het project stedenbouwkundig een nogal grote ingreep in de binnenstad was en daardoor nogal wat 'stof heeft doen opwaaien' maar tevens de aanzet werd tot versterking van het centrum in de steeds groeiende stad.

Bouwterrein

Voor het verwerven van het bouwterrein zijn 134 panden gekocht en gesloopt.

Het ging om

35 bedrijfspanden zonder woningen (vooral pakhuizen),

36 bedrijfspanden / winkels met meestal een bovenwoning,

63 woningen, waarvan een groot aantal in een slechte staat was, vooral gelegen aan hofjes Zuidersteeg, Bultstraat en Kaatjessteeg.

De aankoop van de panden, voor een gering aantal via onteigening en schadeloosstelling van de huurders, kostte 9 miljoen gulden. Van rijkswege werd een saneringsbijdrage van 80% gegeven, waardoor ten laste van de gemeente 1,8 miljoen gulden resteerde. De grond, circa 1,3 ha groot werd in zijn geheel verkocht aan de bouwers Hillen en Roosen en Wilma voor 4 miljoen. Uit het positieve saldo van 2,2 miljoen werd door de gemeente de koop- en sloopkosten, de nieuwe bestrating en de overige aankleding rondom het winkelcentrum betaald.

Het WECC had bij haar opzet een winkeloppervlak van 13.000 m², een parkeergarage voor 375 auto's, 500 m² kantoorruimte en 36 woningen. Het gebouwde gedeelte heeft ongeveer 50 miljoen gekost.

Opbouw

Terwijl men bij de Zuidersteeg de palen nog aan het heien was, werd aan de Koestraat met de bouw van de parkeergarage begonnen. Het gehele complex rees als een 'paddestoel' de grond uit. De bouw verliep voorspoedig, en volgens werkschema. In augustus 1978 was de parkeergarage gereed en deze werd onmiddellijk geopend. In haar voorstel tot huisnummering heeft de straatnamencommissie van de gemeente voorgesteld de naam WECC te vervangen door Willem Eggert Centrum (WEC). Alle belanghebbende gingen daarmee akkoord. Bij het gereed komen van het WEC waren bijna alle ruimten verhuurd.

Verdere ontwikkelingen

Veel panden waren in de loop van de tijd al gesloopt of stonden op het punt gesloopt te worden. Purmerend had in die tijd bij veel stadsgenoten de bijnaam van 'sloopstad' gekregen. Het was ook een triest gezicht al die gaten die er in het gebied waren ontstaan. Op enkele plaatsen liet de gemeente tijdelijke parkeerterreintjes aanleggen. Voor enkele eigenaren en/of bewoners van slooppanden moest nog een regeling worden getroffen. Voor hen werd 30 september 1975 een belangrijke dag. Rechter-commissaris van de rechtbank in Alkmaar, mr. G.A. Jansen op de Haar kwam naar Purmerend om de sloop van een aantal panden te bekijken en te bespreken. Er werden oplossingen gevonden om voor 1 januari 1976 rond te zijn, behalve voor slager Huisman, die een halfjaar uitstel verkreeg.

De Purmerender Middenstand Centrale (PMC) kwam op 26 januari 1976 bijeen om nog éénmaal met kracht te protesteren tegen het plan WECC in de naar hun mening te grootschalige vorm met daardoor verwachte overbewinkeling in Purmerend. Aanwezig waren ook burgemeester J.A.C. van Burg, wethouder J.H.G. Nijenhuis, enkele raadsleden en verder de heer Van Gent van Hillen en Roosen, N.J. Cerfontaine, de rijksconsulent voor Handelen Ambacht en Diensten, en architect C. Bos van bureau Plas, die een toelichting gaf op het plan. Uit de aangenomen motie van de ledenvergadering van de PMC bleek, dat men niet uit was op uitstel van de bouwactiviteiten, maar wel op schaalverkleining en bouw in fasen, zonder dat de subsidie van 2,8 miljoen verloren zou gaan. Op 30 januari 1976 zond de PMC een brief naar Gedeputeerde Staten van Noord-Holland waarin verzocht werd het door Burgemeester en Wethouders ingediende uitwerkingsplan voor het WECC niet goed te keuren. Ook slager D. Huisman had een bezwaarschrift ingediend tegen het uitwerkingsplan. In diezelfde maand vond Hillen en Roosen een partner in bouwbedrijf Wilma uit Den Haag. Beide bouwbedrijven zorgden naast de bouw ook ieder voor de helft van de financiën.

De linker foto geeft aan de hoek Zuidersteeg weer de slijterij van Steevers waar eerder de firma Lau was te vinden. In het pand rechts is thans de wereld-winkel gevestigd. De rechter foto is de westzijde Bultstraat gezien vanaf de Schoolsteeg rond 1970.

In de Willem Eggertstraat werd tot 1973 de varkensmarkt gehouden. In de volksmond werd deze straat daarom veelal Varkensmarkt genoemd.

Opening

Op 4 april 1979, om 10.00 uur, werd het Willem Eggert Centrum feestelijk geopend. Directeur C.E. Boelhouwer van Hillen en Roosen reikte burgemeester J.A.C. van Burg de lonten aan, waarmee hij het kruit aanstak, waardoor drie kanonslagen werden afgevuurd en drie vlaggen zich ontvouwd. De deuren van het nieuwe Willem Eggert Centrum gingen open voor een vierdaags openingsfeest dat een grote toeloop van bezoekers met zich meebracht.

De Purmerender binnenstad had een ander gezicht gekregen. Niet alleen door de bouw van het Willem Eggert Centrum maar ook door de nieuwe bestrating. Purmerend werd weer zozegegd koopcentrum van Waterland.

Eerste uitbreiding en renovatie

Door de sterke groei van de stad in de jaren tachtig, met name in De Purmer, kwam ook weer de vraag naar een groot winkelbedrijf. Op het plein nabij de Schoolsteeg was nog volgens het bestemmingsplan een bouwlokatie mogelijk. Peek en Cloppenburg was hiervan eigenaar maar durfde het steeds maar niet aan om zich hier te vestigen. Na intensieve onderhandelingen werd C&A door de gemeente 'binnengehaald' waarbij de grond werd overgedragen. Een nieuw plan verplaatste de bouwgrens bij de Willem Eggertstraat naar achteren, zodat er voor het Weeshuis en de hoofdentree van het WEC een pleintje ontstond. Bij de Zuidersteeg zou het geplande pleintje verdwijnen en de gevellijn van de Zuidersteeg worden doorgetrokken, de huidige situatie. Om de nieuwe situatie te realiseren (verplaatsing bouwblok en vergroting aantal m² 138 m²) moest het uitwerkingsplan worden aangepast.

In mei en juni van 1991, voordat de bouw begon, mocht de archeologische werkgroep van de Vereniging Historisch Purmerend een bodemonderzoek verrichten. Dit gebeurde onder professionele leiding van archeologe mevrouw T.Y. v.d. Walle-v.d. Woude. Naast enkele goede vondsten was de vondst aan scherven groot. Verder vond men waterputten, boomstamfunderingen en beenderen van beesten. Er werd op sommige plaatsen gegraven tot circa 2,5 meter diepte. Alle gegevens zijn in kaart gebracht.

In augustus 1991 werd met het heien voor het nieuwe bouwblok begonnen. In dit bouwdeel zou C & A de gehele begane grond krijgen met de ingang in het centrum. De verdieping werd bij de winkels betrokken. Door de renovatie van het WEC sloot het nieuwe bouwdeel aan aan op het centrum. De renovatie hield grotendeels verplaatsing in van zaken, het ontstaan op de verdieping van een 'foodplein', in de loopstraten nieuwe plafonds en betegelde vloeren en moderne ingangen. Bovendien kwam er op de parkeergarage een parkeerdek waarmee de capaciteit werd vergroot tot 458 auto's. De opening van het vernieuwde winkelcentrum was op 30 september 1992. Dit gebeurde door de toenmalige wethouder van economische zaken Harry Brinkman en de illusionist Hans Kazan. Hierbij kwamen een groot aantal ballonnen uit een grote champagnefles. Met de heropening van het vernieuwde Willem Eggert Centrum had men door een groot gedeelte van de binnenstad de rode loper gelegd om de mensen naar het vernieuwde centrum te leiden.

Tweede uitbreiding en renovatie

Er zijn weer diverse plannen om het Willem Eggert Centrum te vergroten en te renoveren. In het kort even de belangrijkste ideeën. De kans is groot dat V & D het pand van de Rabo-bank (inclusief voormalig Weeshuis) overneemt. Als de plannen doorgaan komt er een ingang aan de Weeshuissteeg en een naast het Weeshuis aan de Willem Eggertstraat. Verder krijgt het inwendig een verbinding met het WEC. Op de verdieping van het voormalige Weeshuis komt een V & D restaurant. Wat er met de mooie ingangspartij en de fraaie kamers op de begane grond gaat gebeuren is nog niet bekend. Om een goede aansluiting met het WEC te verkrijgen, gaat er in het centrum ook weer het een en ander gebeuren. Om ruimte te scheppen voor de Hema gaat het restaurant een verdieping naar boven (deel parkeergarage) op de hoek bij de Koemarkt voor een 'weids uitzicht' daarover. Emvest, de huidige eigenaar van het WEC, heeft architect A. Verheijen aangetrokken om de gevelwanden een ander aanzien te geven. En zo verandert er door de tijd heen het een en ander aan het Willem Eggert Centrum.

De Gasfabriek in oorlogstijd

Alvorens ik het verhaal over deze periode ga schrijven ga ik even terug naar begin 1936.

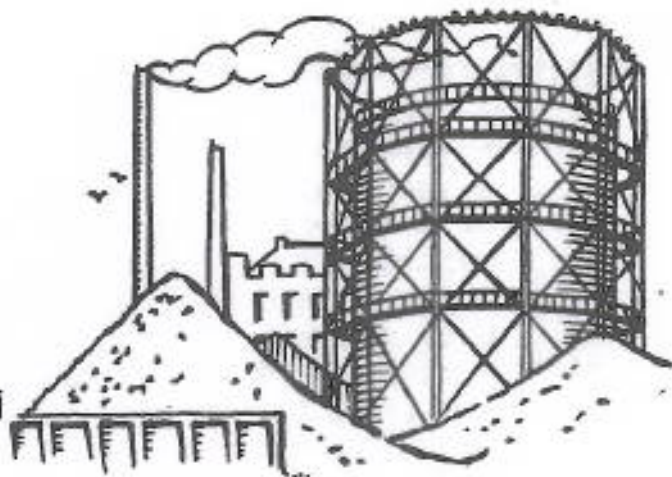
Na 3 jaar opleiding als smidbankwerker aan de Ambachtschool te Edam ben ik gaan solliciteren bij Wijnberg in de Beemster, Haller in Neck en de Gasfabriek in Purmerend.

Twee eerstgenoemde bezaten een smederij. Hoewel de werkloosheid hoogtij vierde, kon ik toch als leerling-gasfitter geplaatst worden aan de gasfabriek.

Hoewel ik in eerste instantie niets zou verdienen, werd mijn salaris vastgesteld op f 2,- per week.

Dat ik in begin april 1936 begon, dacht ik het geen 14 dagen zou uithouden vanwege de gaslucht, niet alleen in de fabriek maar ook de buitenlucht was bezwangerd van die stank.

Toch heb ik het uitgehouden tot 1 april 1952. Uit mijn verhaal wat nu volgt zult u merken dat het personeel in de oorlog goed zat.

19 Februari 1859 ging de fabriek van start en was alweer 77 jaar oud dat ik mijn intrede deed.

De fabriek was toen al sterk verwaarloosd, geen wonder dat het minder aangenaam rook.

Toen de oorlog op 10 mei uitbrak, moest ik met een collega in een voormalig pand in de Weeshuissteeg gas aanleggen. Dit was nodig want hier moest een noodhospitaal ingericht worden voor oorlogsslachtoffers. Gelukkig was het goed weer, want wij moesten de nacht doorwerken.

Mede daardoor waren wij de volgende dag op tijd klaar en kon men het pand verder inrichten. Men heeft het noodhospitaal als zodanig nooit behoeven te gebruiken.

Op 13 november 1942 was ik met dezelfde collega dhr. D. Albers tewerk aan de Purmerenderweg 138 in Zuidoostbeemster toen bewoond door dhr. Ernsting.

Deze villa met rieten dak moest ook op het gasnet worden aangesloten.

Opeens hoorden wij een vliegtuig gaan en een paar tellen later hoorden wij een salvo schoten.

Al spoedig hoorden wij dat de gasfabriek was beschoten.

Wij staakten ons werk, en keerden terug naar de fabriek. Gelukkig er waren geen slachtoffers, de grote gashouder met een inhoud van 2000 m gas en de kleine gashouder van 800 m waren lek geschoten. Ook vele dakpannen van de kolenloods waren door een engels vliegtuig kapot geschoten.

afscheid van
J. Ploeger, directeur van
de gasfabriek te
Purmerend, 1930

LET OP

Het gevolg was geen gas meer en iedereen werd verzocht alle kranen dicht te draaien. Hoelang wij toen geen gas meer konden leveren is mij ontgaan.

Met man en macht zijn wij aan het werk gegaan om de tientallen gaten te dichten. Allereerst de kleine gashouder, want die was het minst beschadigd, zodat het gas in beperkte mate aan de inwoners geleverd kon worden, daarna was de grote gashouder aan de beurt. De totale schade bedroeg **fl 154.833,01.**

Begin 1942 begon de stagnatie van gaskolen uit Duitsland, wat resulteerde tot gasloze uren. Dat begon al op 12 februari 1942 en duurde tot 26 september 1944.

Daarna werd aan de mensen gas geleverd van 10.30 - 12.30 uur en van 18.00 - 18.30 uur. Zondags waren de tijden als volgt 22.30 - 13.30 uur en van 18.00 - 18.30 uur.

15 November 1944 was de laatste dag dat men kon koken op gas. Personen die een gaskachel hadden, dat waren maar enkelen zaten in de kou. De gaskolen werden niet

meer aangevoerd, de ovens werden gedoofd. De enige positieve kant die hier aanzat was dat wij geen honden of katten meer konden vergassen.

Voor dit werk was een getraliede kooi met een deur, daaroverheen ging een gesloten kooi. Daarna de gaskraan open. Voor een hond duurde dit proces ongeveer 10 minuten voor een kat gauw 20 minuten. Als het beest dood was moest je met het kadaver naar boven in de stokerij en liet je de overledene in de oven zakken. Als het een grote hond was ging het niet zo vlot.

Kunt u zich voorstellen dat ik daar een hekel aan had ? Nadat de gasfabriek was stilgevallen had directeur S. van Tricht al gezorgd dat er al een flinke hoeveelheid cokes in voorraad was. Voor wie ?

Ondanks dat de fabriek stil lag moest de fabriek 24 uur bewaakt blijven en vooral de cokes, die in de kolenloods grenzende aan de Where, was opgeslagen.

Het was in die dagen dat er spertijd was, dat wil zeggen vanaf 's-avonds 20.00 uur tot 04.00 uur mocht men niet naar buiten. Was het eenmaal 04.00 uur (natuurlijk in het donker) dan ging ik op de fiets van mijn vrouw en ook andere collega's cokes halen.

Twee zakken tussen het frame en een zak op de bagagedrager, dat was al gauw ca. 1½ mud cokes. Zodoende heeft het personeel de gehele oorlogstijd er warm pjes bijgezeten/ Van een melkbus had ik in de smederij een kachel gemaakt en deze werd gebruikt om de was op te warmen. Ook onze bovenburen (2 gezinnen) maakten daar een dankbaar gebruik van.

Op een gegeven moment kreeg ik een oproep om naar Duitsland te gaan. De fabriek werkte toen nog en onze fitter Leen Meier zal al in dienst, zodat men mij niet kon missen. Samen met mijn baas N. van Heun gingen wij naar het Stadhuis en deze heeft gezorgd dat ik een ausweis kreeg wegens onmisbaarheid. U begrijpt wel hoe blij ik was.

Een enkele keer als er een razzia werd gehouden vluchten wij ondanks onze ausweis naar de gasfabriek. Risico werd niet genomen. Toen de fabriek bijna stillag vroeg mijn baas (de naam chef was nog niet uitgevonden) of ik wol wilde spinnen. Ik werd ziek gemeld, wol werd gebracht en ik ging spinnen voor het verzet.

Toen pas kwam ik aan de weet, dat enkele collega's van de fabriek zwaar in het verzet zaten.

Vooraf onze meteropnemer S. de Vries wil ik hier vooral vermelden. Daar ik ziek was gemeld, kwam dr. de Moor bij mij kijken. Ook hij zat aan de goede kant. In die periode heb ik heel wat afgesponnen.

In het zuiverhuis waar het gas zijn laatste behandeling kreeg, lagen houten matten als reserve.

Daar tussen waren stapels distributievellen verstopt.

Hier was ik zo van geschrokken dat ik nooit meer in het zuiverhuis ben geweest.

Jaren later hoorde ik dat al die bonnen gestolen waren bij een inbraak van het distributiekantoor. Als er toen af en toe stroom was, werd op de fabriek tarwe gemalen.

Tenminste als je aan tarwe kon komen. Ook dit lukte mij via ruiling met cokes.

Wat wij ook op de fabriek deden was stroop maken. Ongelooflijk he De directeur had via ruiling suikerbieten op de kop gedoken.

Wij wasten en maalde ze, en dan werden de bieten uitgekookt, gezuiverd en ingedamd. Dit laatste was een langdurig werk.

Voor dit werk had men ene mijnheer Mackenzie, wonende aan het Noorderpad in de Zuidoostbeemster, aangetrokken.

Als de stroop bijna op dikte was, dan waren wij erbij om een gedeelte voor ons op te eisen en kookten het thuis verder in.

In het 2e halfjaar 1945 begon men weer om de gasfabriek van kolen te voorzien.

Daar alle ovens steenkoud waren, duurde het drie weken voor deze weer op temperatuur waren.

Het was dan ook najaar 1945 voordat de gebruikers hun gas konden gebruiken.

Daar zowel de hoofd- als dienstleidingen en gasmeters vol lucht zaten, moest alles ontvlucht worden.

Anders zou ontplofingsgevaar ontstaan.

Luchtfoto van de gasfabriek
te Purmerend, omstreeks
1938.

Een voorval wil ik nog beschrijven.

14 December 1944 stond de spoorbrug over de Where open.

Dit was een verzetsdaad van de Nederlandse Spoorwegen.

De Duitsers hadden uit voorzorg de locomotief aan de achterkant van de vrachtwagens geplaatst. Daardoor zag de machinist te laat dat de spoorbrug open stond, met als gevolg een wagon te water. Een van onze medewerkers had een roeiboot.

's-Nachts gingen wij op onderzoek uit om te kijken of wij de deur van de wagon die te water lag, open konden krijgen. Dit lukte en wat bleek, er waren grote ronde kazen in de wagon aanwezig. Hoe deze eruit te halen ?

Wel, wij maakten een paar pikhaken in de smederij van de gasfabriek, en jawel, met bootje en de pikhaken voeren wij 's-nachts weer naar de wagon en zagen kans om er aardig wat kazen uit te halen en te verdelen onder het personeel van de gasfabriek. Maar helaas, de beroemde Hollandse kaas viel zwaar tegen.

Het waren geen 40 plussers, maar twintig plussers.

Dus droog en geen smaak.

Sommigen waren er blij mee, maar wij niet. Dus verdeelden wij deze onder andere personen.

Dames en heren, dit is mijn verhaal over de gasfabriek in oorlogstijd. Het was een angstige tijd, maar toch ook weer spannend.

Je was nog jong en dat scheelt enorm.

W.J. Zijp.

Ter kennisname :

In 1941 was het gasbedrijf en G.E.B. in het bezit van de gemeente Purmerend.

Wel moet opgemerkt worden dat het G.E.B. een distributiebedrijf was.

De stroom werd betrokken van het P.E.N.

Jack Otsen en Jan Switser

Vrijdag 21 maart 1997 is in café De Bonte Koe het boek

Jan Switser, gezworen landmeter van de Beemster

van Jack Otsen - leraar geschiedenis - gepresenteerd.

Het is de jongste boekpublicatie van de Vereniging Historisch Purmerend, mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het VSB-fonds.

Het was gezellig druk bij de presentatie van het boek dat 96 pagina's telt.

Onder de aanwezigen ook nazaten van Jan Switser.

Jack ging in zijn korte inleiding in op de tijdrovende hobby historisch onderzoek en bedankte - met een bos bloemen - zijn vrouw en kinderen voor hun steun.

Het boek begint met een voorwoord van de heer G. Köhne, die al voor de oorlog heeft geschreven over Jan Switser.

Ook de Vereniging Historisch Purmerend onderschrijft het belang van integrale publicatie van de memoires om het tijdbeeld (Jan Switser leefde van 1739 - 1791) met veel couleur lokale.

Daarom heeft het bestuur van de vereniging bemiddeld in het financieel mogelijk maken van de publicatie.

Eventuele winst op de verkoop is bestemd voor de restauratie van het Garrelsorgel.

Het boek is te koop in de boekhandel (voor f 25,--) en op de verenigingsavonden . Voor de prijs hoeft u het als lid van de VHP niet te laten : f 20,--.

EVANGELISCH LUTHERS WEESHUIS IN DE HOOGSTRAAT

door Joop Jonkman

Voordat er een Luthers Weeshuis was waren de Lutherse wezen ondergebracht in het Burgerweeshuis dat gelegen was aan de Weeshuisburgwal, de huidige Willem Eggertstraat. Daar vinden we in de gevel van het huidige hoofdkantoor van de Rabobank, het voormalige Burgerweeshuis, een gevelsteen met de volgende tekst:

In dit vernieuwd Gebouw
Woont Liefde, Hulp en Troost
Hier zorgt Barmhartigheid
Voor het Ouderlooze Kroost.

Tot het jaar 1865 waren vele wezen van Purmerend aangewezen ter verzorging in dit Burgerweeshuis. Daarin zaten onder meer Hervormde, Lutherse en Doopsgezinden wezen.

Een brief van Burgemeester Jacob Wormer en ter ordonnantie getekend door de sekretaris J. Eysken d.d. 25 Februari 1825, gericht aan de verschillende kerkgenootschappen begint aldus:

"Wij vinden ons in de noodzakelijkheid Uwel.Ed. hiernevens te moeten toezenden Kopy van eene Dispositie van Hun Ed. Groot Achtbare Heren Gedeputeerde Staten dezer provincie de dato 10 dezer no.1 met insertie van Zijner Majesteits Besluit van den 15e January bevorens beide handelende over het opzenden van één getal van Drie en twintig wezen uit deze Gemeente naar de Koloniën der Maatschappij van Weldadigheid te Frederiksoord". Bedoeld wordt veenkoloniën.

Speurend in de oude archieven van het voormalige Evangelisch Luthers Weeshuis kwam uw schrijver het bovengenoemde tegen over het eerste bestaan der wezen in Purmerend. Uit de oude notulenboeken blijkt dat de wezen, met name de Doopsgezinde en Lutherse, worden opgevoed in het Weeshuis der Nederlands Hervormde Gemeente. Over eventuele Rooms-Katholieke wezen en bestedelingen wordt met geen woord gerept.

Een verdrag komt voor gedateerd 22 Juni 1826 tussen de Kerkerade der Nederlands Hervormde en Evangelisch Lutherse Gemeente over de behandeling van de behoeftige kinderen te Purmerende:

"De Gemeente bij welk behoeftig Kind als zodanig is gedoopt neemt de hulpbetooning op zich en zij zullen ook in de Godsdiensten bij welke zij zijn gedoopt moeten worden opgevoed" (dus reeds in 1826 geen zieltjes pikken). De beide Diaconieën verbinden zich wederzijdsch om geene der vorenstaande kinderen, zoolang één der Ouders nog leeft naar de Koloniën der Maatschappij van Weldadigheid te zenden (Veenkoloniën), zonder elkaar in dit geval hiervan kennis te geven".

Rond 1860/1865 vonden echter wezen-directie en regentessen van de Evangelisch Luthersche Gemeente aanleiding om zelf tot een stichting van een weeshuis over te gaan en zij zonden het volgende schrijven aan de leden der Evangelisch Lutherse Gemeente:

"Waarde Medeleden,

Gij allen weet dat voor de Weezen van ons Kerkgenootschap geen Weeshuis bestaat, maar dat die Weezen tot heden hier en daar zijn verpleegd. Die wijze van verpleging is ondoelmatig, zoo is het althans de Wees-Directie voorgekomen en daarom heeft zij reeds eenige jaaren hare gedachte er op gevestigd om een geschikt gebouw te bekomen ten einde dat als Weeshuis te doen inrigten. Thans is zij daar in geslaagd en heeft zij een zeer geschikt perceel, staande aan de Hoogstraat voor f 3.500,— in aankoop".

Dit pand gelegen aan de Hoogstraat-westzijde werd in 1865 aangekocht voor het bedrag van f 3.500,— van de heren W. Zadeits en J. de Graaff. Dit bedrag kon echter niet uit eigen middelen worden gefourneerd en daarom werd aan Zijne Majesteit de Koning volmacht gevraagd ter houding van eener verloting.

*Ansichtkaart uit de jaren veertig.
Het eerste pand is de boekwinkel
van Nooy. Daarnaast de apotheek
van De Vries. Het derde pand is
het Lutherse weeshuis.
(Kaart Ber de Lange)*

Na Zijne Majesteits volmacht werd door de weezen directie aan het Koninklijk Huis om een bijdrage gevraagd ter ondersteuning van de te houden loterij. Hierop kwam 7 november 1866 uit 's Gravenhage van de secretaris van Hare Koninklijke Hoogheid W. van Otterloo het volgende antwoord:

"Hare Koninklijke Hoogheid Mevrouw de Prinses der Nederlanden heeft mij gelast U Edele naar aanleiding van Uwen brief van den 6e Maart U het hierbij gaande canapé kussen toe te zenden om hetzelfde te brengen in de Loterij die U voornemens is daar te stellen ten behoeve van het op te rigten Weeshuis voor de Evangelisch Luthersche Gemeente ter Uwer woonplaats."

De loterij moet een enorm succes zijn geweest gezien de grote aanbiedingen van artikelen en het batig saldo zodat men kon overgaan tot de stichting van het weeshuis. Het koninklijke kussen is terecht gekomen bij een familie in Monnickendam.

Op 1 Mei 1866 wordt het weeshuis door de dan aanwezige zeven wezen betrokken en wordt door de wezen-directie als wezenvader aangesteld de koopman Hermanus Boomgaard en twee weesmoeders Bertha en Catharina Appels. Door de wezen-directie wordt "aan Boomgaard vergund dat hij zijn bedrijf als koopman blijft uitoefenen".

Als vergoeding krijgen de weesouders per kind een vergoeding van f 95,— per jaar. Duurt de verpleging en verzorging van een kind echter korter dan één jaar dan wordt x/12 van f 95,— berekend. Alle verdere kosten niet begrepen onder het voeden en verzorgen der wezen, zoals kleding, geneeskundige hulp, schoolgelden blijven voor rekening der wezen-directie.

Het Lutherse Weeshuis in de Hoogstraat heeft in de periode van zijn bestaan diverse weesouders gekend welke allen bekend zijn. De laatste weesouders waren vader en moeder Visser. Vader Visser had daarnaast het beroep van voetverzorger. Moeder Visser is in 1959 overleden en was evenals haar man van Nederlands Hervormde huize. Beide waren bij uw schrijver zeer geliefd en gewaardeerd. Wegens verkoop van het huis in 1965 moest vader Visser dit verlaten en werd het overgedragen aan de N.V. Jamin. Voor niet insiders stond het weeshuis waar thans de drogisterij van ETOS is gevestigd en had voor hen die met het 'Huis' vertrouwd waren een bijzondere beking.

Tot na de Tweede Wereldoorlog beschikte het weeshuis over een 'tonnetje' als toilet. Uit een nota van de gemeente-ontvanger, A. Stam uit 1907 betaalde men hiervoor f 1,50 per jaar. Men mocht echter niet meer dan één ton per week gebruiken anders moest men f 1,- méér betalen.

In de Tweede Wereldoorlog is het Lutherse Weeshuis tijdelijk gevorderd geweest door het Deutsche Rote Kreuz en werden de nog aanwezige kinderen elders ondergebracht.

In 1965 slaat de deur dicht en eindigt de geschiedenis van een Huis waaraan velen dierbare, maar ook minder prettige herinneringen bewaren.

De geschiedenis van het Lutherse Weeshuis, voor zover volledig, wordt ondergebracht in het Streekarchief Waterland en zal na verloop van tijd voor belangstellenden ter inzage liggen.

Nieuwe foto's

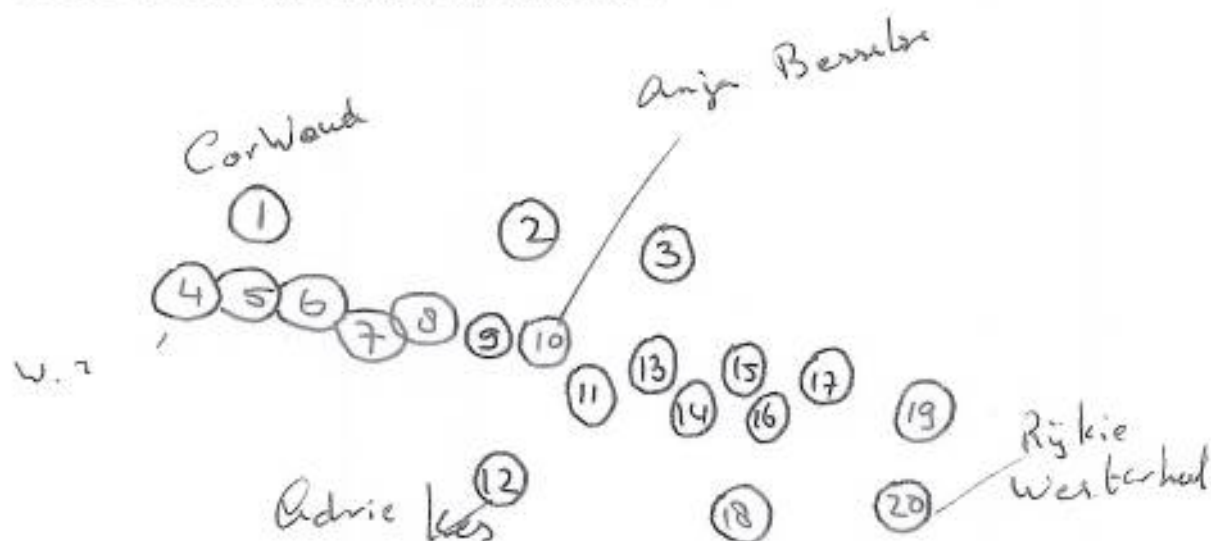
Weer vragen wij uw hulp bij het vinden van de mensen op de foto's.

Weet u wie het zijn ?

Gaarne uw reacties.

1. Jeugdambourkorps "Strijd en krachtig"
Het betreft een steunfoto ten bate van het instrumentenfonds.
De prijs van deze foto bedroeg f 0,25.

Weet u voor ons wie er op staan afgebeeld ?

2. Kunt u ons vertellen wie er op deze schoolfoto staan afgebeeld.
Welke school is dit en welke klas in welk jaartal ?

Oplossingen van foto's uit het vorige nummer

De 4 foto's uit het vorige boekje zijn gedeeltelijk voorzien van de bijbehorende namen. De heer W. Zijp heeft ons de meeste namen gegeven.

foto 1 : Is een foto van de Gasfabriek met zijn personeel.

De bovenste rij de vierde van rechts is dhr. C. Kwakernaat, de derde van rechts is dhr. Ab Krijgsman, de tweede van rechts is dhr. Kronenberg en de eerste van rechts is de directeur dhr. Ploeger

In de witte jas aan de rechter kant is dhr. D. de Vries. degene die op de tweede rij van onder in het midden zit is dhr. Kok. De rest van het gezelschap is nog onbekend.

foto 2 : Hierop zijn geen reacties gekomen.

foto 3 : Van bovenaf van links naar rechts; K. Bakker, M. Ploeg, Ch. Koedijk, Jb. de Vries, Mr. Iepema, W. Boothen Kl. Slooten, Kees Baket, S. Koomen, L. Kersloot, en K. Schut.

De eerste rij F. v.d. Meer, J. Krijgsman, A. Dinkla, P. Zuiderwind, H. Timmerman en J. v.d. Meer.

Op de voorgrond zit Norkie Beekman.

foto 4: Hierop zijn geen reacties gekomen.

Kerkeraad Nederlands Hervormde gemeente 1612 - 1636

katholieken ongemoeid gelaten en katholiek geloof in 1623 toegelaten

V.D.M. Nijenhuis en H. Beerhorst

In het begin van de zeventiende eeuw was Purmerend een welvarende stad met ongeveer 2500 inwoners. Van elke tien Purmerenders waren er vier katholiek. Dat was in een protestantse omgeving, op ongeveer de helft van wat later de Tachtigjarige Oorlog is genoemd, een relatief groot aantal. De contacten tussen hervormden en katholieken waren gering van omvang. De kerkeraad was vrij coulant tegenover de katholieken, wat misschien te maken had met de relatief grote groep katholieken in Purmerend. Hervormden en vooral de leden van de kerkeraad hielden de katholieken wel goed in de gaten. In november 1623 ging de kerkeraad ermee akkoord dat de sabbat werd ontheiligd en kregen de katholieken toestemming hun godsdienst uit te oefenen.

Tussen 1612 en 1623 is er geen actieve vervolging geweest.

Ontstaan

De Nederlands Hervormde kerk startte in Purmerend in 1573 door de overstap van de rooms-katholieke priester Bernardi naar het protestantisme. Hij werd de eerste predikant in Purmerend. Omdat de hervormden hem niet vertrouwden vertrok hij in 1576. Vanaf dat moment werden steeds twee predikanten beroepen, benoeming lukte echter niet altijd.

Kerkeraad

Het bestuur van de Hervormde gemeenschap werd gevormd door een kerkeraad. Samen met de predikanten controleerden zij nauwkeurig het leven van de lidmaten. Belangrijk aspect was vanzelfsprekend het waken tegen de Roomse leer. Op afwezigheid en voortijdig vertrek uit de vergadering stond een boete van drie stuivers. De opbrengst werd besteed aan de armen.

Er waren weinig contacten met het stadsbestuur, aanvankelijk bestaand uit twee burgemeesters met een vroedschap van 31 leden en vanaf 1626 uit drie burgemeesters (benoemd door de stadhouder) met een vroedschap van 20 leden. De leden van de vroedschap moesten belijdenis doen van de "Waare Christelijke Gereformeerde Religie",

De kerkeraad was echter vooral bezig met de zorg voor de eigen aanhang. De leden kwamen elke zondag na de middagpredikatie bijeen. In de periode 1612 - 1636 kwam de kerkeraadsvergadering -als de (bewaard gebleven) notulen worden geteld- in totaal 410 keer bijeen. En dat terwijl in 1611 was vastgelegd dat om de week zou worden vergaderd. In 1617 besloten de leden dat een keer per maand vergaderen toereikend was. Feitelijk werd in 1611 en 1613 slechts een keer in die jaren vergaderd, het meest werd vergaderd in 1634: toen zijn 33 vergaderingen gehouden. In die jaren dertig was een veel voorkomend probleem het beroepen van dominees het kwam voor dat dominees van benoeming afzagen. In de onderzochte periode waren er 38 keer conflicten met predikanten. Het conflict met de in 1620 beroepen Jozua de la Cave eindigde in 1622 met zijn ontslag. Met hem had de kerkeraad meer dan eens een conflict over zijn huwelijk en over geld.

In 410 vergaderingen werden 921 agendapunten behandeld. Daaronder 38 over conflicten met predikanten, 101 over beroepingscommissies van voorgangers, 23 over gravamina (bezwaren met betrekking tot de leer), 60 over behandeling van geschillen, 49 over verzoening van geschillen, 104 over strafzaken, 141 over huisbezoek en 19 over censora morum (onderzoek naar de moraal van de kerkeraadsleden) en 66 over contacten met de classis in Edam.

Strafgevallen

De besproken strafgevallen zijn onder te verdelen in drie categorieën: de controle op de uitoefening van de godsdienstige praktijk, de bemoeienis van de kerkeraad met het gezin en de controle op het maatschappelijk leven van de lidmaten.

Belangrijk onderdeel als het ging om godsdienstige praktijk was de dominee.

Purmerend had veel wisselingen van en conflicten met dominees. Godslastering en belediging van de gereformeerde religie door taalgebruik en het bezit van verboden lectuur is acht keer reden voor bespreking. Een van de andere gevallen was het niet naar de kerk gaan van Pieterjen Jans. Haar man zou haar dwingen tot de leer van de Mennonieten. Tijdens een huisbezoek in mei 1634 bevestigde zij het vertrek uit de Nederlands Hervormde kerk.

Echter, in september van datzelfde jaar is zij weer in de kerk.

Als het ging om het maatschappelijk leven, werden bij overtreding van de als juist gedachte levenswijze in de meeste zaken vermaningen uitgesproken en ook uitsluiting van het avondmaal kwam voor, maar andere straffen werden door de kerkeraad in Purmerend niet opgelegd.

Het aantal zaken met alcohol in het spel was opvallend groot. Het gaat om 24 van de 85 tuchtzaken. Alcoholisme kwam in Purmerend veel voor, omdat de marktstad veel cafés kende. Vaak gingen de beklaagden in verzet tegen het optreden van de kerkeraad. Het kan zijn dat die houding werd bevorderd door het idee dat het nuttigen van een glaasje hoorde bij de markt. Overigens kan uit de notulen van de kerkeraad worden geconcludeerd dat de leden geen ernstige vormen van dronkenschap bij dezelfde personen hoefden te bespreken in de vergadering.

Het aantal overtredingen in relatie tot seksualiteit is gering. Zeven keer stond dit onderwerp op de agenda. Het gaat steeds om zaken waar de ene partij de andere zonder bewijzen aanklaagde. De kerkeraad beperkte zich succesvol tot het uitspreken van vermaningen.

Al met al ontstaat het beeld van een hardwerkende, serieuze en praktisch georiënteerde kerkeraad. Zware straffen werden niet opgelegd en over het algemeen was de kerkeraad erg verzoeningsgezind. De uitoefening van de tucht was gericht op de zuiverheid van de gemeente. Overtredingen werden vanaf de kansel zonder naam of toenaam bekend gemaakt. Bij herhaling van de overtreding volgde uitsluiting van deelname aan het avondmaal.

Bewerking: Fred Beijert

Cursus in ruimte VHP

De Stichting Regionale Geschiedbeoefening Noord-Holland stimuleert historisch onderzoek in de eigen woonplaats.

Het bestuur van de Vereniging Historisch Purmerend heeft voor het geven van een cursus de verenigingsruimte beschikbaar gesteld.

De cursus gaat over hoe een historisch onderzoek wordt opgepakt.

Docente Carly Miset gaat in op wat er allemaal komt kijken bij de leuke hobby historisch onderzoek, zoals literatuur en bronnen selecteren.

De cursus is voor bestuursleden van historische verenigingen uit de regio.

De verenigingsruimte bewijst zo vrij kort na opening al haar nut.

Bij voldoende belangstelling van leden (schriftelijk aanmelden) wil het bestuur de mogelijkheid onderzoeken om ook voor u, in de loop van 1998 de cursus

Gevraagd

Boeken, foto's, films, ansichtkaarten, lectuur etc.
over oud - Purmerend(ers).

Ook materiaal uit b.v. 50er, 60er en 70er jaren is
van harte welkom.

Mocht u over enig materiaal beschikken en dit aan
onze vereniging willen schenken, dan kunt u contact
opnemen met het bestuur.

Sinds het nieuwe seizoen hebben we 96 nieuwe leden kunnen noteren.

We hebben nu totaal 587 leden (per 19.8.97)

Van harte welkom bij de vereniging.

20.02.1997	De heer L. Heiloo	Venediën 9	1441 AJ Purmerend
20.02.1997	De heer N.J. van Braam	Purmersteenweg 32	1441 DM Purmerend
20.02.1997	De heer B.S. Braak	A. Sacharovstraat 81	1447 ZD Purmerend
26.02.1997	Mw. J. Brinkman	Koggenland 95	1447 CC Purmerend
26.02.1997	De heer R. Souweine	Fluitekruid 16	1441 XP Purmerend
26.02.1997	De heer J.G. Karhof	Liduinatuin 17	1441 EX Purmerend
26.02.1997	De heer W. van de Brink	Cavaljéplein 49	1442 XL Purmerend
26.02.1997	Mw. R. Lenior	Primulastraat 80	1441 HC Purmerend
04.03.1997	De heer H. Butter	Meteorenweg 59	1443 BC Purmerend
04.03.1997	De heer D. van der Steenhoven	Wagenweg 10A	1442 BX Purmerend
08.03.1997	De heer B. Stierner	Neckerstraat W 56	1456 BE Wijdewormer
17.03.1997	Mw. C. Brinkman-Leynes	Tuinhof 32	1441 BN Purmerend
21.03.1997	De heer G.J. van der Woude	Klaphek 1	1261 XM Blaricum
24.03.1997	De heer A. Lamort	Overweerseepolderdijk 41	1442 AC Purmerend
24.03.1997	Mw. H.G. Stoffels- Egberts	Molenplantsoen 6	1441 AA Purmerend
24.03.1997	Mw. J. Haen- van Langen	Corn. Drebbelstraat 31	1097 AK Amsterdam
26.03.1997	De heer J. de Bruin	Slotplein 1	1441 KG Purmerend
26.03.1997	De heer T. Glastra ABN AMRO	Koemarkt 3	1441 DA Purmerend
22.03.1997	De heer R. de Wolf	Koemarkt 15	1441 DA Purmerend
29.03.1997	De heer T.T.M. Spaan	Schaardijk 8	1446 EK Purmerend
23.03.1997	Mw. M.H. Zwijns-Poot	Purmerenderweg M 12	1482 AM Purmer
21.03.1997	Mw. J. Dehé	Purmerenderweg 181	1461 DJ Z.O. Beemster
07.04.1997	Fam. C. Th. Blok	Kanaaldijk 7	1441 LA Purmerend
13.04.1997	De heer D.P. Blokker	Westerweg 40	1447 AB Purmerend
21.04.1997	De heer Y. Edel	Noorderpad 61	1461 CE Z.O. Beemster
21.04.1997	De heer G. de Haan	Prinsenhof 51	1442 BW Purmerend
21.04.1997	Mw. N. de Jong	Torenmolen 36	1444 GE Purmerend
21.04.1997	Mw. U. Kluinhaar	Planetenstraat 13	1443 AP Purmerend
21.04.1997	Mw. T. de Laet	Pieter Kramerstraat 23	1461 AE Z.O. Beemster
21.04.1997	De heer J. Swart	Kluutpad 7	1444 AM Purmerend
21.04.1997	De heer A.N. Prins	Schiestraat 25	1442 PP Purmerend
21.04.1997	De heer G.T. Prins	Wilhelminalaan 24	1441 GT Purmerend
21.04.1997	Mw. G K.A. Prins	Suze Groenewegstraat 18	1442 NG Purmerend
21.04.1997	De heer F.J. de Ruijter	Purmersteenweg 10	1442 DL Purmerend
21.04.1997	De heer P.C. Schot	Burg. D. Kooimanweg 10	1444 DC Purmerend
21.04.1997	De heer D.J. Spaans	Kastanjelaan 1	1441 EH Purmerend
28.04.1997	De heer G. Lankelma	Nekkerweg 72	1461 LE Z.O. Beemster
12.05.1997	De heer D.C.L. Boonen	Zonnelaan 6	1443 AE Purmerend
12.05.1997	De heer A.N.P. Oudejans	Scholeksterstraat 30	1121 EG Landsmeer
12.05.1997	De heer P. Oudejans	Anemonenstraat 50	1441 HZ Purmerend
12.05.1997	De heer J.A. Zijp	Purmersteenweg 1	1441 DK Purmerend
16.05.1997	Mw. H. Breebaart	Munnikenweg 55	1823 DB Alkmaar

16.05.1997	De heer P. Franzen	Johan Wagenaarstraat 741	1443 LT	Purmerend
16.05.1997	De heer A. Jonk	Purmersteenweg 13 c	1441 DK	Purmerend
16.05.1997	Mw. S. Jonk	Johan Abersonstraat 29	1447 HG	Purmerend
16.05.1997	De heer J. van der Linden	Bierkade 6	1441 AH	Purmerend
16.05.1997	De heer R. Muije	Kerkstraat 13	1441 BL	Purmerend
16.05.1997	De heer G. Slot	Tuingracht 29	1483 AR	De Rijp
16.05.1997	De heer J.M. Steevers	Kanaalstraat 8	1441 KE	Purmerend
16.05.1997	De heer B. Vlaar	Purmersteenweg 34	1441 DM	Purmerend
16.05.1997	De heer Th. Vlaar	Suze Groenewegstraat 141	1442 NE	Purmerend
20.05.1997	De heer C. Saaf	Beemsterburgwal 11	1441 KB	Purmerend
20.05.1997	Mw. I. Spelt-Lenior	Jasmijnstraat 110	1441 JX	Purmerend
21.05.1997	De heer F. Ceelie	Smaragd 19	1625 RE	Hoorn
25.05.1997	Mw. M. Bouwmeester	Herengracht 14	1441 EW	Purmerend
25.05.1997	Mw. C.M.A. Ceelie-Rijser	Johanna Naberstraat 49	1442 BA	Purmerend
25.05.1997	Mw. E.L.M. Deitmers-Verbeek	Burg. Koopmansingel 8	1461 AN	Z.O. Beemster
25.05.1997	De heer P. Farenhorst	Tjalkstraat 10	1443 JK	Purmerend
25.05.1997	Mw. M. Haars-de Vries	Dr. C. Bakkerstraat 18	1151 CM	Br. in Waterland
25.05.1997	Mw. M. Hardeman	Jhr. van Cittersplein 194	1442 XH	Purmerend
25.05.1997	Mw. J.C. Huijbregts	Van IJsendijkstraat 100	1442 CR	Purmerend
24.05.1997	De heer H. Kalf	Schalmeistraat 6	1443 XD	Purmerend
25.05.1997	De heer H.T. Kaptein	Burg. D. Kooimanweg 40	1444 BL	Purmerend
25.05.1997	De heer N. de Koning	Oostervenne 424	1444 XP	Purmerend
25.05.1997	De heer M. Lindeman	Lepelaarpark 6	1444 HS	Purmerend
25.05.1997	Mw. A.H. Loogman	A. Frederikshof 19	1444 EP	Purmerend
28.05.1997	Mw. R. Meijer-Joosten	Wildschutweg 7	1456 AD	Wijdewormer
25.05.1997	De heer P.W. Scheffer	Tjadenweg 1	1456 AN	Wijdewormer
25.05.1997	De heer T.J.W. Schreuder	Kaasvormstraat 10	1445 LD	Purmerend
25.05.1997	De heer P. van Someren	De Roerdomp 137	1444 XZ	Purmerend
25.05.1997	Fam. A.M. Stander	Bernard Nieuwentijtstraat	1441 BG	Purmerend
04.06.1997	De heer P.J. Meerkerk	Dr. A. Schweitzerlaan 62	1443 WV	Purmerend
04.06.1997	De heer P.W. van der Kooij	Melkweg 2 A	1448 MA	Purmerend
04.06.1997	De heer J. Stander	Oude Vismarkt 2	1441 AM	Purmerend
05.06.1997	De heer C. Breure	Gebroeders Conijnstraat	1444 HL	Purmerend
05.06.1997	De heer H.N.G. Brinkman	Marga Klompéstraat 9	1442 BL	Purmerend
05.06.1997	De heer J.M. Veenstra	Walakker 77	1446 GB	Purmerend
05.06.1997	De heer N.G. van Laar	Meeuwstraat 64	1444 VG	Purmerend
10.06.1997	De heer Bart van Os	Burg. D. Kooimanweg 42	1444 BL	Purmerend
10.06.1997	De heer F. de Wit	G. Leeghwaterhof 88	1444 EZ	Purmerend
10.06.1997	De heer J.C. Kuiper	Burg. D. Kooimanweg 19	1444 BA	Purmerend
19.06.1997	De heer G. Zeilemaker	Wagenweg 8	1442 BX	Purmerend
19.06.1997	De heer H. van Dam	Dijkscampenlaan 60	1441 PP	Purmerend
19.06.1997	De heer Th. Groot	Wherekant 5	1442 CW	Purmerend
19.06.1997	De heer P. Zuidewind	Wagenweg 20 A	1442 BX	Purmerend
30.06.1997	Mw. W.C. van der Horst-Leefflar	Van Balenstraat 6	1442 RD	Purmerend
30.06.1997	Mw. M. Visser-Rooks	Van Balenstraat 42	1442 RD	Purmerend
02.07.1997	ING Bank Mw. A. van Nassau	Postbus 23	1440 AA	Purmerend
10.07.1997	Golden Tulip Purmerend	Westerweg 60	1445 AD	Purmerend

10.07.1997	Dhr.en Mw. M. Jonk-Haars	Koemarkt 12	1441 DC	Purmerend
10.07.1997	Fam. P.J. Haars	Robiniastate 12	1441 ZV	Purmerend
25.07.1997	De heer G. Kroon	Grote Ruwenberg 21 2e e	1083 BS	Amsterdam
02.08.1997	Mw H. Oudes	Romy Schneiderweg 33	1325 LW	Almere
06.08.1997	Mw. P. Gimpel	Gruttostraat 51	1444 AE	Purmerend
08.08.1997	Mw. R. Bonam-de Vries	Ds. M.L. Kingweg 63	1444 EB	Purmerend
18.08.1997	De heer M. Roozendaal	Jasmijnstraat 54	1441 JX	Purmerend

Opgezegd hebben de volgende leden

Mw. C. Swart- Prins	Scheldestraat 46	1442 SE	Purmerend
Mw. J. van Haver-Kaan	Spinetstraat 13	1443 XB	Purmerend
Mw. W.M. Paape-Lommers	wegens verhuizing		
Fam. van Dhr. en Mw. T. Prins	wegens overlijden		
Mw. A. Dekkers- van Baarsen	Boeierstraat 24	1443 EN	Purmerend
Dhr. J.P. de Lange	Julianastraat 44	1441 ER	Purmerend
Mw. A. Maas-Leurink	Volgerweg 93	1461 CA	Z.O. Beemster

ONDERLINGE BRANDWAARBORG MAATSCHAPPIJ PURMEREND U.A.

Geachte heer, mevrouw,

Het Nederlandse fenomeen "ONDERLINGE" is bij veel mensen niet zo bekend. Mogelijk hoort U nu ook voor het eerst hiervan.

Maar wist U bijvoorbeeld ;

- dat er 400 "ONDERLINGEN" actief zijn in Nederland.
- deze "ONDERLINGEN" veelal een plaatselijk karakter hebben.
- zij daarom heel dicht bij de mensen staan.
- de "ONDERLINGEN" 36% van alle verzekeringen afsluiten in Nederland.
- O.B.M. Purmerend U.A. (Uitgesloten Aansprakelijkheid) reeds 60 jaar bestaat.
- een verzekeringsmaatschappij is in verenigingsvorm met leden.
- niet commercieel is, dus verzekeringen afsluit zonder winstoogmerk.
- lage kosten heeft, en dus ook lage premies kan hanteren.
- verzekeringen voor o.a opstal, inboedel, aansprakelijkheid, glas, bromfiets, auto en caravan kan aanbieden.

Onderstaand geven wij u ter informatie enkele premievoorbeelden

OPSTAL/INBOEDEL	BRAND	EXTRA UITGEBREID/TOTAAL
Woonhuis Opstal	f 0,525	f 0,50 (per duizend)
Woonhuis Inboedel	f 0,525	f 0,95 (per duizend)
Garageboxen	f 1,00	n.v.t.

AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING VOOR PARTICULIEREN (AVP)		
Alleenstaanden	f 54,-	per jaar
Gezin of Samenwonenden.	f 72,50	per jaar

U zult begrijpen dat dit slechts een kleine greep is van onze verzekeringen.

Wilt U meer weten, geen nood, belt u ons gerust eens op.

U zult versteld zijn van de lage premies.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen (ook 's avonds) met Marjon Alles. Telefoon 0299-644519.

Met vriendelijke groet,
OBM Purmerend U.A.

Makkesstraat 2
1447 PJ Purmerend

Telefoon/Fax
0299 - 644519

Postbank 57.61.60

Bank: VSB-Bank
rek. nr. 84.35.06.504

ABN-AMRO Purmerend
rek. nr. 58.89.35.840

K.v.K. nr. 36027294

